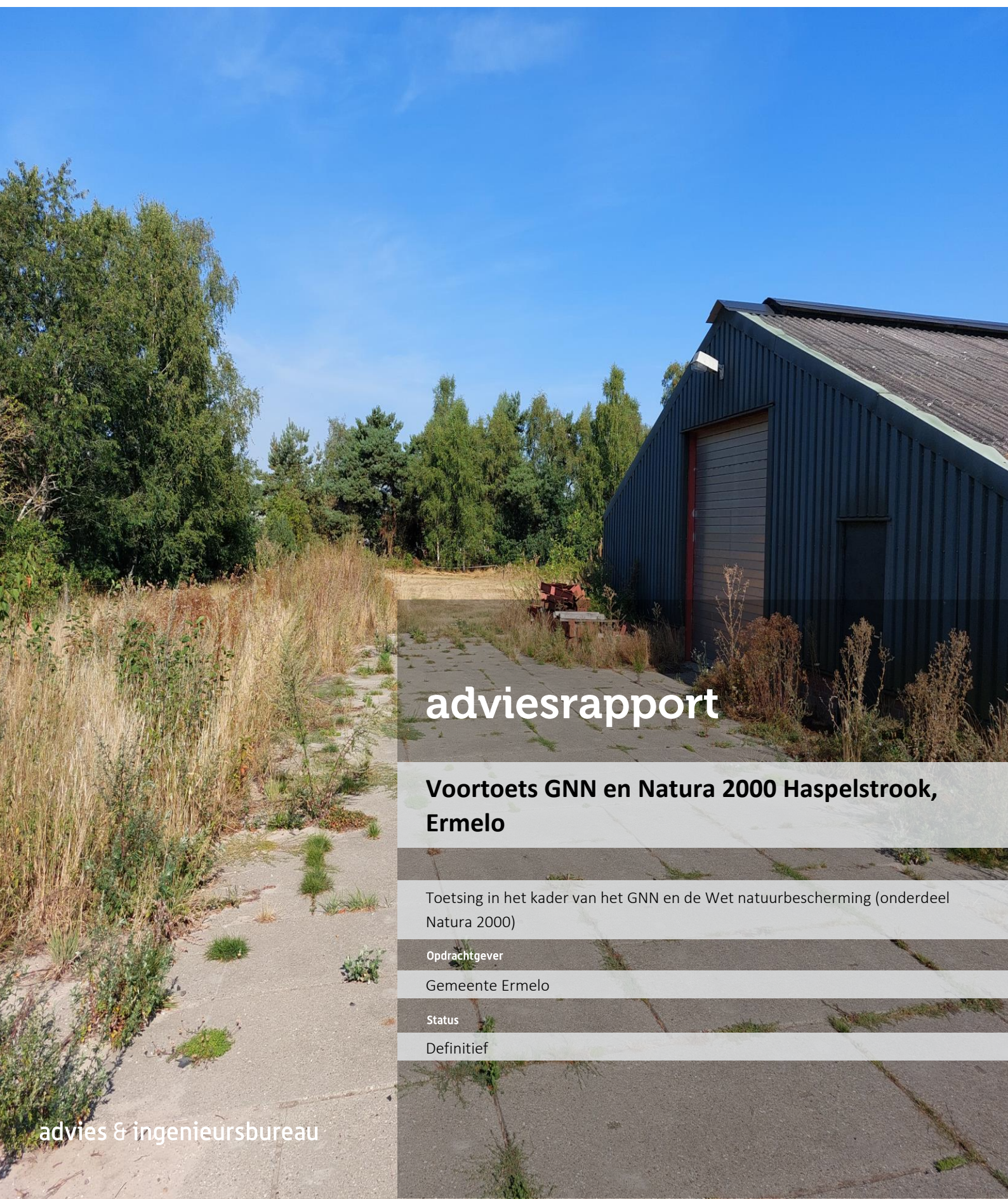

The background image of the cover is a photograph of a rural landscape. On the right, there is a large, dark blue corrugated metal building with a gabled roof. To the left of the building is a dense line of green trees. In the foreground, there is a path made of light-colored gravel or sand, with some dry, yellowish-brown grass and small green plants growing along its edges. The sky is a clear, bright blue.

adviesrapport

Voortoets GNN en Natura 2000 Haspelstrook, Ermelo

Toetsing in het kader van het GNN en de Wet natuurbescherming (onderdeel
Natura 2000)

Opdrachtgever

Gemeente Ermelo

Status

Definitief

T (085) 4871265
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Voortoets GNN en Natura 2000 Haspelstrook, Ermelo

Subtitel

Toetsing in het kader van het GNN en de Wet natuurbescherming (onderdeel Natura 2000)

Projectcode	Datum	Status
22-207A	6 september 2023	Definitief

Auteur[s]

E.R. (Emiel) Schuurke & M. (Marco) van der Sluis

Modellering & GIS

R. van Heumen

Tweede lezer

A.H. (Daniel) Tuitert

Opdrachtgever

Gemeente Ermelo

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Schuurke, E & M. van der Sluis (2023). Voortoets GNN en Natura 2000 Haspelstrook, Ermelo. Toetsing in het kader van het GNN en de Wet natuurbescherming (onderdeel Natura 2000). Rapport 22-207A. Ecogroen bv

Inhoud

Samenvatting	5
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doelstelling	6
1.2 Huidige situatie en voorgenomen activiteit	6
1.2.1 Huidige situatie	6
1.2.2 Voorgenomen activiteit	7
1.3 Leeswijzer	8
2. Wettelijk kader en methode	9
2.1 Wettelijk kader	9
2.1.1 Wet natuurbescherming	9
2.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	9
2.2 Methode	10
2.2.1 Literatuuronderzoek	10
2.2.2 Quicksan veldbezoek	10
2.2.3 Toets gebiedsbescherming – Natura 2000	10
2.2.4 Toets gebiedsbescherming – NNN	10
3. Natura 2000	11
3.1 Relevante Natura 2000-gebieden	11
3.1.1 Ligging en afbakening Natura 2000-gebieden	11
3.1.2 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Veluwe	11
3.2 Mogelijke effecten	13
3.3 Habitattypen en typische soorten	13
3.4 Habitatrichtlijnsoorten	14
3.4.1 Vliegend hert	14
3.4.2 Meervleermuis	14
3.4.3 Overige habitatrichtlijnsoorten	14
3.5 Broedvogels	15
3.5.1 Wespandief	15
3.5.2 Zwarte specht	16
3.5.3 Nachtzwaluw, roodborsttapuit, draaihal en grauwe klauwier	19
3.5.4 Boomleeuwerik	19
3.5.5 Tapuit	20
3.5.6 Overige broedvogelsoorten	21
4. Natuurnetwerk Nederland	22
4.1 Inleiding	22
4.2 Wezenlijke kenmerken en waarden	23
4.2.1 Algemeen	23
4.2.2 Ontwikkelingsdoelen GNN	23
4.2.3 Ontwikkelingsdoelen GO	24
4.3 Effectbeoordeling Gelders natuurnetwerk (GNN)	24
4.3.1 Effectbeoordeling kernkwaliteiten	24

4.3.2	Oppervlakte	25
4.3.3	Samenhang	25
4.3.4	Conclusie	25
4.4	Effectbeoordeling Groene ontwikkelingszone (GO)	26

Geraadpleegde bronnen	27
------------------------------	-----------

Bijlagen

Bijlage 1 - Bestemmingsplankaart

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

De gemeente Ermelo heeft het voornemen het bestemmingsplan van een aantal percelen aan de Haspel 99-101 en 123 t/m 129 te Ermelo te wijzigen. Wijziging van het bestemmingsplan kan mogelijk leiden tot negatieve effecten op beschermde natuurwaarden. Wet- en regelgeving omtrent de bescherming van natuur verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. In deze Voortoets worden beoordeeld of de voorgenomen wijziging van het bestemmingsplan in het plangebied gevolgen heeft op beschermde natuurwaarden binnen Natura 2000-gebied Veluwe en omliggende gebieden die behoren tot het Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone.

Gebiedsbescherming Natura 2000

Wijziging van het bestemmingsplan kan mogelijke effecten als verstoring door geluid, licht en optische verstoring tot gevolg hebben. Uit de effectenbeschrijving in hoofdstuk 3 blijkt dat significant negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Veluwe zijn uitgesloten.

Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

Wijziging van het bestemmingsplan kan mogelijke effecten hebben op de waarden en kernkwaliteiten van het GNN en GO. Uit de effectenbeschrijving in hoofdstuk 4 blijkt dat significant negatieve effecten op de waarden en kernkwaliteiten van het GNN en de GO zijn uitgesloten.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

De gemeente Ermelo heeft het voornemen het bestemmingsplan van een aantal percelen aan de Haspel 99-101 en 123 t/m 129 te Ermelo te wijzigen. Wijziging van het bestemmingsplan kan mogelijk leiden tot negatieve effecten op beschermde natuurwaarden. Wet- en regelgeving omtrent de bescherming van natuur verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden.

In opdracht van de gemeente Ermelo heeft Ecogroen een Voortoets uitgevoerd om na te gaan of wijziging van het bestemmingsplan significant negatieve gevolgen kan hebben voor de beschermde natuurwaarden binnen Natura 2000-gebieden. Daarnaast is onderzocht of de voorgenomen bestemmingsplanwijziging gevolgen heeft voor gebieden die behoren tot het Gelders Natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone. Toetsing aan het onderdeel soortbescherming van de Wet natuurbescherming is in een separate rapportage uitgewerkt (Peeters & van der Sluis, 2023) en maakt geen onderdeel uit van deze rapportage.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen activiteit

1.2.1 *Huidige situatie*

Het plangebied (figuur 1.1) bestaat uit een aantal percelen aan de Haspel 99 t/m 129 in Ermelo, met uitzondering van Haspel 121. Haspel 121 verdeelt het plangebied in een noordwestelijke deel en een zuidoostelijk deel, die via een smalle bosstrook verbonden zijn. Haspel 121 betreft een perceel met een woning, paardenschuren en een rijbak met aan de randen strak onderhouden groenstroken. Het plangebied grenst aan de noordwestzijde aan een recreatiepark. Aan de oost- en zuidzijde sluit het plangebied aan op de Veluwe. Aan de zuidwestzijde bevindt zich een openbare weg (Haspel) met aan de overzijde een perceel gemengd bos dat ook onderdeel is van de Veluwe. Het plangebied is alleen ter hoogte van de woningen aan de Haspel op enkelen plaatsen toegankelijk. De andere zijden zijn zorgvuldig omheind, met uitzondering van een voetgangersdoorgang richting de Veluwe in de noordpunt van het zuidoostelijke deel van het plangebied.

Figuur 1.1 Plangebied (rode figuur). Bron achtergrond: PDOK.

In het zuidoostelijk deel van het plangebied bevinden zich woningen, schuren en loodsen. Op de percelen zijn al enkele schuren afgebroken in verband met asbestsanering. De woningen en omliggende tuinen langs de Haspel blijven gehandhaafd en maken geen deel uit van het plan. Aan de randen van de percelen bevinden zich stroken bos en opgaand struweel. Tussen de loodsen en schuren is sprake van ruigte en schraal grasland. In het terrein bevinden zich enkele hopen zand en vrij kale, zandige delen met enige pioniervegetatie op de plekken waar bebouwing is gesaneerd. Op het terrein zijn takkenhopen en rommelhoeken aanwezig.

In het noordwestelijke deel van het plangebied staan twee bedrijfswoningen en een pallet- en timmerfabriek met loodsen en kantoor. Het gebied van de palletfabriek is grotendeels verhard, met uitzondering van de randen waar zich bosstroken en gras bevinden.

1.2.2

Voorgenomen activiteit

Gemeente Ermelo wil het bestemmingsplan voor het plangebied wijzigen om 24 vrije kavels voor woningbouw en 8 appartementen te realiseren. In het bestemmingsplan wordt tevens locatie Haspel 123a meegenomen, waarop een omgevingsvergunning is verleend voor de realisatie van 10 woonappartementen met een ondergeschikte zorgfunctie, bestaande uit een dagbesteding op de begane grond. De aanwezige pallet- en timmerfabriek blijft bestaan en wordt landschappelijk ingepast. Er zal op het fabrieksterrein een grote opslagloods worden geplaatst en buitenopslag wordt niet meer toegestaan. Het terrein wordt met een robuuste groenzone afgeschermd van de

omgeving. Het plan behelst de sloop van schuren en loodsen, herinrichten van het gebied en het realiseren van een aantal woningen en zorgverblijven. In figuur 1.2 is een globale inrichtingsschets van het plangebied weergegeven.

Onderdeel van de ontwikkeling is dat bouselementen aan de noordoostgrens en de noordwestgrens van het plangebied en de particuliere woningen langs de Haspel (inclusief omliggende tuinen) worden ingepast. De strook aan de noordwestgrens wordt daarbij ook verbreed. Daarnaast wordt aan de noordoostgrens van het plangebied een strook bestemd als natuur, waar het leefgebied van aanwezige beschermde soorten wordt geoptimaliseerd. Daarnaast worden enkele ecologische verbindingen gerealiseerd tussen het bos aan de overzijde van de Haspel (zuidzijde plangebied) naar de bouselementen aan de noordzijde van het plangebied (en aangrenzende bossen van de Veluwe). De ecologische verbindingen moeten gaan bestaan uit bos. Tot slot wordt het terrein van de pallet- en timmerfabriek afgeschermd met een robuuste groenzone.

Figuur 1.2 Globale inrichtingsschets plangebied. Bron: gemeente Ermelo.

Bij uitvoering van het plan worden de (overblijfselen van) de loodsen gesloopt en verharding verwijderd. Tevens wordt aanwezige beplanting verwijderd en vinden grondwerkzaamheden plaats. Bosstroken en opgaand struweel aan de noord- en oostzijde van het plangebied en rondom de te behouden woningen blijven gehandhaafd. Vervolgens vinden in het plangebied bouwactiviteiten plaats. Gedurende de ontwikkeling is sprake van bewegingen van bouw materieel door het plangebied en wordt materiaal opgeslagen en afgevoerd.

1.3 Leeswijzer

Het wettelijk kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Vervolgens wordt een effectenanalyse en -beoordeling gegeven ten aanzien van Natura 2000 (hoofdstuk 3) en GNN en GO (hoofdstuk 4). Tot slot zijn de geraadpleegde bronnen weergegeven.

2. Wettelijk kader en methode

2.1 Wettelijk kader

2.1.1 *Wet natuurbescherming*

De Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. Relevant voor voorliggende toetsing is het onderdeel Natura 2000-gebieden, aangezien het onderdeel soorten in een separate toets is beoordeeld (Peeters & van der Sluis, 2023). Er worden geen bomen gekapt, zodat het onderdeel houtopstanden niet aan de orde is. In kader 2.1 is een samenvatting van de relevante wetteksten gegeven.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wnb regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen en projecten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve gevolgen kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen significant negatieve gevolgen optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project niet nodig. Zijn significant negatieve gevolgen niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

2.1.2 *Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)*

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (hierna: Barro) en uitgewerkt in provinciale omgevingsverordeningen.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het NNN vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Het NNN bestaat in de provincie Gelderland uit het Gelders natuurnetwerk (hierna: GNN), aangevuld met de Groene ontwikkelingszone (hierna: GO).

Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij een nieuw bestemmingsplan wordt vastgesteld of een omgevingsvergunning wordt verleend waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee-tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen en verankerd in de bestemmingsplannen. Indien geen sprake is van een nieuw vast te stellen bestemmingsplan of een omgevingsvergunning voor afwijken bestemmingsplan, is toetsing aan de wet- en regelgeving van het NNN niet aan de orde.

2.2 Methode

2.2.1 Literatuuronderzoek

Om uit te zoeken of beschermde natuurwaarden met een instandhoudingsdoel binnen Natura 2000-gebieden bekend zijn binnen en in de omgeving van het projectgebied is gestart met een literatuuronderzoek. Hierbij zijn onder andere bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en regionale verspreidingsatlassen, zoals de interactieve kaarten van Gelderland (Provincie Gelderland, 2023a) geraadpleegd. Bij het raadplegen van de NDFF is een zoekgebied van enkele kilometers rondom het projectgebied aangehouden en is gezocht naar waarnemingen van soorten in de afgelopen tien jaar. Oudere waarnemingen geven een beeld van de potenties voor beschermde natuurwaarden.

2.2.2 Quickscan veldbezoek

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor een veldbezoek dat op 21 april 2022 (droog, licht bewolkt, weinig wind en 9 °C) is uitgevoerd door een ecooloog van Eco-groen. Tijdens het veldbezoek zijn het projectgebied en de directe omgeving (zone circa vijftig meter vanaf het projectgebied) onderzocht.

2.2.3 Toets gebiedsbescherming – Natura 2000

Het projectgebied grenst aan de oost- en zuidzijde aan het Natura 2000 gebied de Veluwe en ligt op ongeveer 3,8 kilometer afstand van Natura 2000 gebied Veluwerandmeren. Er is gestart met het bepalen welke (mogelijke) negatieve gevolgen kunnen optreden door de geplande activiteiten. Daarbij is op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek beoordeeld welke beschermde natuurwaarden met instandhoudingsdoelen in en rondom het projectgebied aanwezig (kunnen) zijn. Vervolgens is beoordeeld of negatieve gevolgen te verwachten zijn op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Veluwe en Veluwerandmeren, en zo ja, of deze significant (kunnen) zijn. Indien (mogelijk) sprake is van significant negatieve gevolgen is advies gegeven over te nemen vervolgstappen, zoals nader onderzoek of een vergunningaanvraag.

2.2.4 Toets gebiedsbescherming – NNN

Er is gestart te onderzoeken of het project binnen het GNN of het GO is gelegen. Vervolgens zijn de wettelijke kaders uit het Barro en de omgevingsverordening van de provincie Gelderland (hierna: Omgevingsverordening Gelderland) bekeken of de bestemmingsplanwijziging getoetst moet worden aan deze kaders. Indien dat het geval is, is beoordeeld of het project nadelige gevolgen kan hebben voor de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang als bedoeld in de bij de Omgevingsverordening Gelderland opgenomen bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone.

3. Natura 2000

3.1 Relevante Natura 2000-gebieden

3.1.1 Ligging en afbakening Natura 2000-gebieden

Het plangebied grenst aan Natura 2000-gebied Veluwe (zie figuur 3.1) en ligt op ongeveer 3,8 kilometer afstand van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren en verder weggelegen Natura 2000-gebieden zijn, met uitzondering van gevolgen door stikstofdepositie, uitgesloten vanwege de aard en omvang van het plan en de afstand tot het plangebied. De mogelijke gevolgen door stikstofdepositie zijn beoordeeld door RHO adviseurs (RHO, 2023). Onderstaande beoordeling gaat daarom alleen in op mogelijke, overige effecten op Natura 2000-gebied Veluwe.

Figuur 3.1 Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebied Veluwe (groene arcering) en Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (blauw met groene arcering). Bron: Geoportaal Gelderland.

3.1.2 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Veluwe

De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1.400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij

Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Leemputten bij Staverden) of droge (o.a. Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijke bronbossen voorkomen (Ministerie van EZ, 2014a). Tabel 3.1 geeft een overzicht van de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebied Veluwe.

Tabel 3.1 instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Veluwe (Ministerie van EZ, 2014a). >: uitbreidingsdoelstelling; =: behoudsdoelstelling.

Habitattypen		Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	>	>	
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	=	=	
H2330	Zandverstuivingen	>	>	
H3130	Zwakgebufferde vennen	=	=	
H3160	Zure vennen	=	>	
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten – waterranonkels	>	>	
H4010A	Vochtige heiden – hogere zandgronden	>	>	
HJ4030	Droge heiden	>	>	
H5130	Jeneverbesstruwelen	=	>	
H6230	Heischrale graslanden	>	>	
H6410	Blauwgraslanden	>	>	
H7110B	Actieve hoogvenen – heideveentjes	>	>	
H7410A	Overgangs- en trilvenen – trilvenen	=	=	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	>	>	
H7230	Kalkmoerassen	=	=	
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	>	>	
H9190	Oude eikenbossen	>	>	
H91D0	Hoogveenbossen	=	=	
H91E0C	Vochtige alluviale bossen – beekbegeleidende bossen	=	>	
Habitatrichtlijnsoorten		Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	>	>	>
H1083	Vliegend hert	>	>	>
H1096	Beekprik	>	>	>
H1163	Rivierdonderpad	>	=	>
H1166	Kamsalamander	=	=	=
H1318	Meervleermuis	=	=	=
H1831	Drijvende waterweegbree	=	=	=
Broedvogels		Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling aantal broedparen
A072	Wespendief	=	=	100
A224	Nachtzwaluw	=	=	610
A229	Ijsvogel	=	=	30
A233	Draaihals	>	>	(her)vestiging
A236	Zwarte specht	=	=	400
A246	Boomleeuwerik	=	=	2.400
A255	Duinpieper	>	>	(her)vestiging
A276	Roodborsttapuit	=	=	1.100
A277	Tapuit	>	>	100
A338	Grauwe klauwier	>	>	40

Voor alle habitattypen zijn typische soorten vastgesteld die mede de kwaliteit van het betreffende habitatype bepalen (zie kader 3.1).

Kader 3.1 Typische soorten en hun relatie tot het instandhoudingsdoel

De landelijke staat van instandhouding is voor habitattypen en soorten in Nederland op een aantal aspecten gescoord als gunstig, matig ongunstig, zeer ongunstig of onbekend. Hierbij gaat het bij de habitattypen om de aspecten verspreidingsgebied (range), oppervlakte, kwaliteit (structuur en functie, inclusief typische soorten) en toekomstperspectief. Effecten

op typische (dier)soorten kunnen de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied aantasten. Een behoudsdoelstelling voor de kwaliteit van een habitatype betekent dat het aantal verschillende typische soorten (soortenrijkdom) dat op het moment van aanwijzen aanwezig was gemiddeld gelijk blijft per (deel)gebied. De 'staat van instandhouding' van een natuurlijke habitat wordt als 'gunstig' beschouwd wanneer:

- het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en
- de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en
- de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is als bedoeld in artikel 1i Habitatrichtlijn.

De hierboven genoemde 'staat van instandhouding' van een typische soort wordt hierbij als 'gunstig' beschouwd wanneer:

- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven, en
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Het toetsingscriterium ten aanzien van typische soorten is dat de soortenrijkdom in het gebied behouden moet blijven en (bij grootschalige gebieden) de gemiddelde verspreiding niet afneemt. Het gaat hierbij dus niet om effecten op afzonderlijke individuen van een soort, maar om het kwaliteitsniveau dat de typische soorten als geheel aanduiden door de aanwezigheid in het (deel)gebied. Een afname in de populatiegroottes van deze soorten betekent dus nog geen negatief effect. Dit betekent dat er pas sprake is van een negatief effect (verslechtering) als een typische soort (volledig en langdurig) verdwijnt uit een gebied of uit een locatie van een habitatype (bij grootschalige gebieden met verspreid voorkomende habitatypes). Het gaat dus om een ander type verstoring dan de verstoringstoets op Habitatrichtlijnsoorten, of de verstoringstoets voor vogels in Vogelrichtlijngebieden, omdat daarbij een populatieafname wel relevant is, terwijl het voor typische soorten alleen gaat om aan- of afwezigheid.

Bron: Ministerie van EZ, 2014b

3.2 Mogelijke effecten

Op basis van de aard en omvang van het project (zie paragraaf 1.2), de effectenindicator Natura 2000-gebieden en expert judgement vragen de volgende mogelijke effecten aandacht voor de voorgenomen planontwikkeling:

- Verstoring door geluid, licht en optische verstoring.

Tijdens de bouw- en gebruiksfase kan sprake zijn van verstoring door geluid, licht en optische verstoring.

3.3 Habitattypen en typische soorten

De meest dichtbijgelegen habitattypen binnen Natura 2000-gebied Veluwe liggen op minimaal 1,2 kilometer afstand ten noord- en zuidoosten van het plangebied. Het gaat hier om de habitattypen H2310 Stuiwandheiden met struikheide en H2330 Zandverstuivingen. Door de grote afstand en aanwezigheid van tussenliggende bosgebieden vindt geen optische verstoring en verstoring door geluid en licht plaats tijdens de aanleg- en gebruiksfase van het plan. Significante negatieve gevolgen voor

typische soorten en daarmee de instandhoudingsdoelen van habitattypen voor Natura 2000-gebied Veluwe zijn op voorhand uitgesloten.

3.4 Habitatrichtlijnsoorten

3.4.1 *Vliegend hert*

Vliegend hert is gebonden aan plekken met loofbomen waarin voldoende dode of kwijnende bomen aanwezig zijn. De belangrijkste voorwaarden voor de aanwezigheid van vliegend hert is de aanwezigheid van geschikt leefgebied voor de larven. De larven bevinden zich in bomen die aangetast zijn door witrot en bij voorkeur eiken van grote omvang die zijn aangetast. De meest geschikte plekken voor larven bevinden zich in eeuwenoude, kwijnende eiken, stronken en in ondergrondse delen van het wortelstelsel (Ministerie van LNV, 2008). Binnen Natura 2000-gebied Veluwe geldt een uitbreidingsdoelstelling voor zowel de omvang als de kwaliteit van het leefgebied van vliegend hert.

In het plangebied en de directe omgeving ontbreken geschikte voortplantingsplekken en foerageerplekken voor vliegend hert. Daarnaast zijn er geen waarnemingen van vliegend hert bekend in de directe omgeving van het plangebied (NDFF, 2023). Hierdoor levert het plangebied geen bijdrage aan de draagkracht van het omliggende Natura 2000-gebied Veluwe voor vliegend hert. Er is geen sprake van aantasting van huidig of potentieel leefgebied van vliegend hert. Bovendien is vliegend hert niet verstoringsgevoelig, waardoor verstoring tijdens de aanlegfase en uitloop van bewoners in het bos tijdens de gebruiksfase niet aan de orde is. Significant negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoel voor vliegend hert van Natura 2000-gebied Veluwe door de bestemmingsplanwijziging zijn op voorhand uitgesloten.

3.4.2 *Meervleermuis*

Het leefgebied van de meervleermuis bestaat uit een grootschalig aaneengesloten waterrijk landschap met groot open water in de vorm van meren, rivieren, kanalen en vaarten, en met vochtige weidegebieden. Verblijfplaatsen bevinden zich in gebouwen op zolders, in spouwmuren en onder dakpannen. Voor vliegroutes van verblijfplaatsen naar foerageergebied maken vleermuizen vaak gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals kanalen en bosranden. Binnen Natura 2000-gebied Veluwe geldt een behoudsdoelstelling voor zowel de omvang als de kwaliteit van het leefgebied meervleermuis (Ministerie van LNV, 2008). De Veluwe levert als overwinterings- en zwermgebied van de meervleermuis een grote bijdrage aan de landelijk populatie.

In het plangebied en zijn directe omgeving ontbreken geschikte overwinterings- en zwermlocaties van meervleermuis. Dergelijke locaties liggen op ruim 4,8 kilometer afstand van het plangebied in de vorm van de pompkelder op Landgoed Oud-Groevenbeek (Van Adrichem *et al.*, 2022). Doordat de bestaande lijnvormige landschapselementen binnen het plangebied behouden blijven is verstoring van eventueel bestaande vliegroutes op voorhand uitgesloten. Meervleermuis is nachtactief. Bouwwerkzaamheden en recreatie ten gevolge van het nieuwe bestemmingsplan vinden voornamelijk overdag plaats waardoor geen verstoring voor meervleermuis optreedt. Negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoel van meervleermuis voor Natura 2000-gebied Veluwe door de bestemmingsplanwijziging zijn op voorhand uitgesloten.

3.4.3 *Overige habitatrichtlijnsoorten*

De overige habitatrichtlijnsoorten gevlekte witsnuitlibel, beekprik, rivierdonderpad, kamsalamander en drijvende waterweegbree zijn alle (deels) aan water gebonden. In het plangebied en de directe

omgeving zijn geen wateren aanwezig. Negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelen door de bestemmingplanwijziging voor de habitatrichtlijnsoorten gevlekte witsnuitlibel, beekprik, rivierdonderpad, kamsalamander en drijvende waterweegbree voor Natura 2000-gebied Veluwe zijn op voorhand uitgesloten.

3.5 Broedvogels

Het Natura 2000-gebied Veluwe heeft een functie als broed- en foerageergebied voor de kwalificerende broedvogelsoorten wespandief, nachtzwaluw, ijsvogel, draaihals, zwarte specht, boomleeuwrik, duinpieper, roodborsttapuit, tapuit en grauwe klauwier. Tabel 3.2 geeft per kwalificerende broedvogel aan welke biotopen geschikt leefgebied vormen, in welke periode de soort broedt en of het instandhoudingsdoel gehaald wordt.

Tabel 3.2 Overzicht van broedperiode, beschrijving van leefgebied en het te behalen instandhoudingsdoel per kwalificerende broedvogelsoort (1: Vogelbescherming, 2022, 2: Provincie Gelderland, 2017, 3: Krijgsveld et al., 2022, 4: Sovon, 2022).

Soort	Broedperiode ¹	Omschrijving van het leefgebied ²	Bufferafstand ³ (meter)	Instandhoudingsdoel aantal broedparen	Behalen van instandhoudingsdoel ⁴
Wespandief	Mei - half sep	Bosgebied, met name oude grove dennendopstanden (>100j)	250	100	Ja
Nachtzwaluw	Mei - half sep	Bosranden en heiden met verspreide vliegdenen	100	610	Ja
Ijsvogel	Apr - half okt	Beken met waterplanten, steilwanden en wortelkluiten	50	30	Nee
Draaihals	Half apr - sep	Bos en overgang naar heide en heischrale graslanden	250	(her)vestiging	Ja
Zwarte specht	Mrt – half juli	Grootschalig (>100ha) oud bos met veel dood hout	250	400	Nee
Boomleeuwrik	Half mrt – sep	Overgang van bos naar heide	100	2.400	Nee
Duinpieper	Mei – half aug	Zandverstuivingen en stuifzandheiden	250	(her)vestiging	Nee
Roodborsttapuit	Mrt - sep	Open terrein, zoals heide en heischraal grasland	100	1.100	Ja
Tapuit	Apr - aug	Stuifzandheiden en structuurrijkere heiden	250	100	Nee
Grauwe klauwier	Mei - sep	Halfopen structuurrijke vegetatie, met name de overgang van bos naar heide	100	40	Ja

3.5.1 Wespandief

Verspreiding en populatieomvang

Voor de Veluwe is de behoudsdoelstelling voor zowel de omvang als de kwaliteit van leefgebied van een populatie van ten minste 100 broedparen. Het aantal op de Veluwe wordt geschat op 95-105. Een groot deel van de Nederlandse populatie broedt op de Veluwe. De wespandief broedt in bos, variërend van uitgestrekt gesloten bos tot bosfragmenten in halfopen landschap. De soort heeft een voorkeur voor gevarieerde grove dennendbossen van meer dan 110 jaar oud. De aanwezigheid van veel ondergroei met onder meer zomereiken, wordt wel gezien als een verklaring hiervoor. Nesten vindt plaats in oude nesten van andere roofvogels.

Het leefgebied is groot vanwege het (veelal magere) aanbod aan voedsel. Op de Veluwe is een omvang van ca. 500 ha niet ongewoon. De nestplaatskeuze hangt deels samen met de aanwezigheid van andere roofvogels, vooral havik, omdat die jagen op de jonge wespandieven op het nest. Wespandieven zijn redelijk tolerant ten opzichte van mensen. Bij het foerageren is enige rust wel een voorwaarde. Recreatieterreinen met intensief gebruik worden bijvoorbeeld gemedend.

Wespendieven moeten in alle rust de raten uit kunnen graven en komen vaak terug bij een wespennest voordat alle oogstbare raten zijn meegenomen naar het nest. In de broedgebieden leeft de soort teruggetrokken of onopvallend en loopt daardoor weinig kans op verstoring.

Effectbeoordeling

Het plangebied is omgeven door bosgebied dat in potentie geschikt is als broedbiotoop voor wespendif. Tijdens de biotoopbeoordeling is vastgesteld dat in het plangebied en de directe omgeving geen grote nesten van roofvogels zoals wespendif aanwezig zijn. In het plangebied bevinden zich momenteel al bestaande bronnen van verstoring als woningen langs de Haspel (deze blijven bestaan met het nieuwe bestemmingsplan), schuren en loodsen. Ook wordt het plangebied omgeven door wegen (Haspel aan de zuidzijde) en wandelpaden (Plaggenweg aan de noordzijde en de Koe-weg aan de oostzijde). Daarnaast bevinden zich in de bosgebieden aan de zuid-, oost- en westzijde verspreid ook nog verschillende wandelpaden die door recreatieparken aan de Eendenparkweg en de Haspel (westelijk van het plangebied) gebruikt worden als uitloopegebied. Dit maakt dat aanwezigheid van een broedlocatie van wespendif in het plangebied of de directe omgeving kan worden uitgesloten. Wijziging van het bestemmingsplan zorgt niet voor een toename in verstoring ten opzichte van de huidige situatie. Door de afwezigheid van geschikt broedbiotoop van de wespendif in en aangrenzend aan het plangebied en de aanwezigheid van bestaande verstoring in het gebied kan worden geconcludeerd dat de bestemmingsplanwijziging niet leidt tot een verlies aan broedgebied van wespendif.

Wel zal er sprake zijn van meer continue verstoring tijdens de uitvoering van het nieuwe bestemmingsplan (sloop schuren/ loodsen en bouwphase huizen). Extra verstoring tijdens de uitvoering van het nieuwe bestemmingsplan kan zorgen dat wespendif – ten opzichte van de bestaande verstoring door recreanten op de wandelpaden – tijdens werkuren tijdelijk minder foerageergebied tot de beschikking hebben in de omgeving van het plangebied. Doordat wespendif omvangrijke territoria gebruiken waarbinnen op alternatieve plekken gefoerageerd kan worden en buiten werkuren wel gefoerageerd kan worden in de nabijheid van het plangebied, leidt de uitvoering van het bestemmingsplan er niet toe dat territoria van de wespendif verloren gaan. Van negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoel van wespendif is geen sprake. Als gevolg van het voorgenomen plan is geen sprake van een wezenlijk ander gebruik van de Haspel en de wandelpaden in het omliggende Natura 2000-gebied Veluwe dan in de huidige situatie. Van significant negatieve gevolgen ten opzichte van de verstoring door het bestaande gebruik van de Haspel en de wandelpaden is dus geen sprake. Geconcludeerd wordt dat de tijdelijke beperkte extra verstoring tijdens de aanlegwerkzaamheden niet leidt tot een vermindering van het huidige aantal broedparen van de wespendif, waardoor significante gevolgen voor de soort met zekerheid kunnen worden uitgesloten.

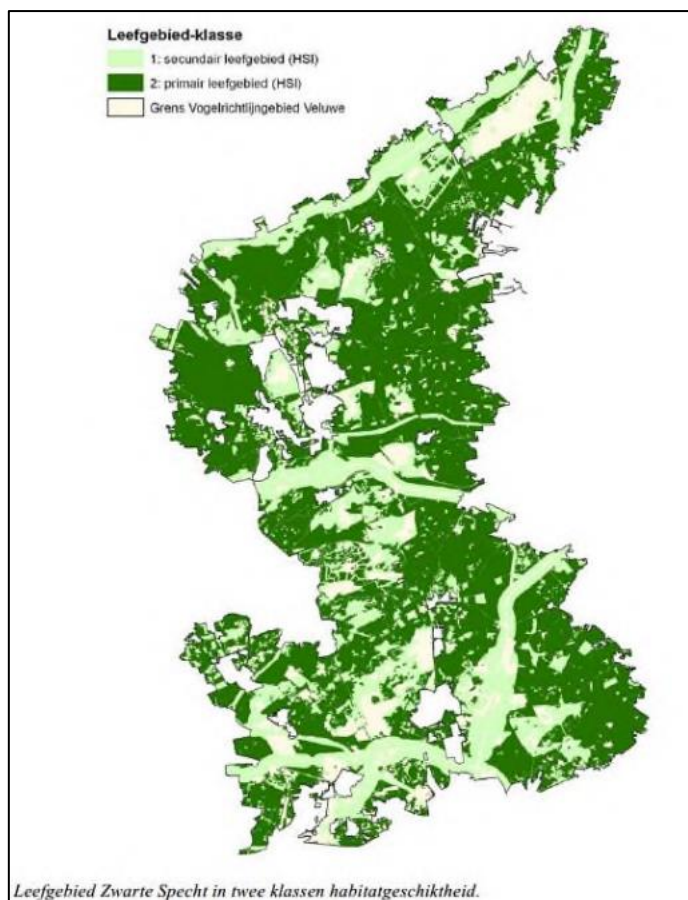
3.5.2 Zwarte specht

Verspreiding en populatieomvang

Het leefgebied van zwarte specht bestaat uit grootschalig (>100 ha) oud bos met veel dood hout. Zwarte specht foerageert met name op (bos)mieren en de afname van de hoeveelheid mieren binnen het Natura 2000-gebied wordt gezien als de belangrijkste sleutelfactor in het niet behalen van het instandhoudingsdoel van deze soort. Verder heeft zwarte specht nagenoeg de hele Veluwe als leefgebied (Provincie Gelderland, 2017). Op Veluwe is ongeveer een kwart van de Nederlandse populatie aanwezig, met een relatief hoge dichtheid van broedparen (PDN 2015). De totale populatie op de Veluwe wordt geschat op circa 300-450 broedparen (Sierdsema *et al.* 2008, Sierdsema 2015 & PDN 2015). Uit vogeltelgegevens van SOVON blijkt dat er geen recente gegevens van de aantallen zwarte spechten op de Veluwe zijn. In de periode 2003-2014 is het aantal op 384-402 broedparen (Sierdsema 2015) geschat. In 2016 zijn 391 broedparen gemeld, een schatting gebaseerd op

gemiddelde over het betreffende jaar en de twee omliggende jaren (Sovon, 2022). Van de jaren na 2016 zijn er geen cijfers. Het aantal broedpaar van de zwarte specht schommelt dus rond het doelaantal van 400 zoals opgenomen in de instandhoudingsdoelstellingen. Binnen het Natura 2000-gebied Veluwe geldt een behoudsdoelstelling voor zowel de omvang als de kwaliteit van het leefgebied van zwarte specht.

Het plangebied is omgeven door bosgebieden die vallen binnen het primaire leefgebied van zwarte specht op de Veluwe, zoals weergegeven op de leefgebiedskaart van de provincie Gelderland (zie figuur 3.2). Daarbij moet worden aangemerkt dat de kaart grofmazig is opgesteld en erven, paden en kleinere wegen niet op de kaart zijn geëxclaveerd. De leefgebiedskaart geeft dus geen gedetailleerde informatie over feitelijk leefgebied van de zwarte specht, maar meer een globaal beeld van de verdeling tussen primair en secundair leefgebied.

Figuur 3.2 Leefgebied zwarte specht in het Natura 2000-gebied Veluwe.

Effectbeoordeling

Het plangebied is omgeven door bosgebied dat mogelijk geschikt is als broedbiotoop voor zwarte specht. Uit de biotoopbeoordeling blijkt echter dat in het plangebied en de directe omgeving geen nestbomen van zwarte specht staan. In het plangebied bevinden zich momenteel al bestaande bronnen van verstoring als woningen langs de Haspel (deze blijven bestaan met het nieuwe bestemmingsplan), schuren en loodsen. Ook wordt het plangebied omgeven door wegen (Haspel aan de zuidzijde) en wandelpaden (Plaggenweg aan de noordzijde en de Koeweg aan de oostzijde). Daarnaast bevinden zich in de bosgebieden aan de zuid-, oost- en westzijde verspreid ook nog verschillende wandelpaden die door recreatieparken aan de Eendenparkweg en de Haspel (westelijk van het plangebied) gebruikt worden als uitloopegebied. Wijziging van het bestemmingsplan zorgt niet voor een significante toename in verstoring ten opzichte van de huidige situatie. Door de

aanwezigheid van bestaande verstoring kan worden geconcludeerd dat de bestemmingsplanwijziging niet leidt tot een verlies aan broedgebied van zwarte specht.

Wel zal er sprake zijn van meer continue verstoring tijdens de uitvoering van het nieuwe bestemmingsplan (sloop schuren/ loodsen en bouwphase huizen). Extra verstoring tijdens de uitvoering van het nieuwe bestemmingsplan kan zorgen dat zwarte spechten – ten opzichte van de bestaande verstoring door recreanten op de wandelpaden en gebruik van de Haspel – tijdens werkuren minder foerageergebied tot de beschikking hebben in de omgeving van het plangebied. Doordat zwarte spechten omvangrijke territoria gebruiken waarbinnen op alternatieve plekken gevoerageerd kan worden en buiten werkuren wel gevoerageerd kan worden in de nabijheid van het plangebied, leidt de uitvoering van het bestemmingsplan er niet toe dat territoria van de zwarte specht verloren gaan. Van negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoel van zwarte specht is geen sprake. Als gevolg van het voorgenomen plan is geen sprake van een wezenlijk ander gebruik van de Haspel en de wandelpaden in het omliggende Natura 2000-gebied Veluwe dan in de huidige situatie. Van significant negatieve gevolgen ten opzichte van de verstoring door het bestaande gebruik van de Haspel en de wandelpaden is dus geen sprake. Geconcludeerd wordt dat de tijdelijke beperkte extra verstoring tijdens de aanlegwerkzaamheden niet leidt tot een vermindering van het huidige aantal broedparen zwarte spechten, waardoor significante gevolgen voor de soort met zekerheid kunnen worden uitgesloten.

Omdat het instandhoudingsdoel van 400 broedparen vermoedelijk niet gehaald wordt, is van belang om na te gaan of een wijziging in het bestemmingsplan een belemmering vormt voor het streven om de instandhoudingsdoelen in de toekomst te behalen. In het Natura 2000 Beheerplan Veluwe (Provincie Gelderland, 2018) en het soortenherstelprogramma Natuurbeheer- en zoneringsmaatregelen voor zeven aangewezen vogelsoorten in Natura 2000-gebied Veluwe (Nijssen *et al.* 2018) zijn maatregelen genoemd die kunnen zorgen dat het instandhoudingsdoel van 400 broedparen Zwarte specht gehaald kunnen worden. In het beheerplan Natura 2000 Veluwe is expliciet benoemd dat 'met de juiste maatregelen zal de gunstige staat van instandhouding gedurende de 1e of 2e planperiode kunnen zijn hersteld' en dat 'de eerste planperiode zal voor deze soort een herstelprogramma worden opgesteld' (pagina 51). Genoemde maatregelen die bijdragen aan het herstel van de gunstige staat van instandhouding van de zwarte specht (instandhoudingsdoel van 400 broedparen) zijn soortgerichte maatregelen zoals het kappen/maken van kapvlaktes (herstel mierpopulaties), stimuleren van staande dikke dode of kwijnende bomen (ringen) en het opheffen van verstoring door recreatiezoning binnen het Natura 2000-gebied. Op basis van deze informatie is het realistisch dat het instandhoudingsdoel van 400 broedparen op korte termijn behaald kan worden. Het soortenherstelprogramma gaat zelfs uit van 12% uitbreiding van de populatie tot 437 broedparen (p.33) door het nemen van soortgerichte maatregelen. Een wijziging in het bestemmingsplan van het plangebied leidt er niet toe dat de voorgenomen herstelmaatregelen op de Veluwe niet uitgevoerd kunnen worden en heeft geen negatieve invloed op de functionaliteit van deze herstelmaatregelen. De voorgenomen wijziging in het bestemmingsplan staat daarom niet in de weg voor het behalen van de instandhoudingsdoelen van zwarte specht voor Veluwe.

Op basis van voorgaande wordt geconcludeerd dat de bestemmingsplanwijziging niet leidt tot wezenlijk verlies aan foerageergebied van zwarte specht in Natura 2000-gebied Veluwe die van invloed is op het streven om het instandhoudingsdoel van 400 broedparen zwarte specht te kunnen behalen. Significant negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoel voor zwarte specht van Natura 2000-gebied Veluwe zijn op voorhand uitgesloten.

3.5.3 **Nachtzwaluw, roodborsttapuit, draaihals en grauwe klauwier**

Zowel nachtzwaluw, roodborsttapuit, draaihals en grauwe klauwier kunnen voorkomen op kapvlaktes en (half) open terreinen (Ministerie van LNV, 2008). Voor nachtzwaluw en roodborsttapuit geldt een behoud voor zowel de omvang als kwaliteit van het leefgebied. Voor draaihals en grauwe klauwier geldt een doelstelling voor uitbreiding in zowel omvang als kwaliteit van het leefgebied. Voor alle vier soorten wordt het instandhoudingsdoel voor Natura 2000-gebied Veluwe behaald.

De directe omgeving van het plangebied vormt marginaal geschikt broedgebied voor nachtzwaluw, roodborsttapuit, draaihals en grauwe klauwier door het besloten karakter en de aanwezigheid van dichte bosgebieden.

In het plangebied bevinden zich bovendien al bestaande bronnen van verstoring als woningen langs de Haspel (deze blijven bestaan met het nieuwe bestemmingsplan), schuren en loodsen. Ook wordt het plangebied omgeven door wegen (Haspel aan de zuidzijde) en wandelpaden (Plaggenweg aan de noordzijde en de Koeweg aan de oostzijde). Daarnaast bevinden zich in de bosgebieden aan de zuid-, oost- en westzijde verspreid ook nog verschillende wandelpaden die door recreatieparken aan de Eendenparkweg en de Haspel (westelijk van het plangebied) gebruikt worden als uitloopegebied. Door de huidige verstoringbronnen in en in de directe omgeving van het plangebied en de kenmerken van het omliggende gebied (bosgebied) wordt niet verwacht dat broed- en foerageergebied van nachtzwaluw, roodborsttapuit, draaihals en grauwe klauwier aanwezig is in de omgeving. Dit wordt ondersteund door het ontbreken van bekende waarnemingen van deze soorten in de directe omgeving (NDFF, 2023). Door de wijziging van het bestemmingsplan neemt het gebied waar sprake is van verstoring niet toe ten opzichte van de huidige situatie. Daarnaast halen nachtzwaluw, roodborsttapuit, draaihals en grauwe klauwier momenteel het instandhoudingsdoel waardoor eventuele verstoring geen significant effect zal hebben op het instandhoudingsdoel van deze soorten. Significante negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelen voor nachtzwaluw, roodborsttapuit, draaihals en grauwe klauwier in Natura 2000-gebied Veluwe zijn op voorhand uitgesloten.

3.5.4 **Boomleeuwerik**

De broedbiotoop van de boomleeuwerik bestaat uit halfopen heidelandschappen, randen van zandverstuivingen, kapvlakten, naaldbosaanplant tot 4 – 5 jaar oud en zandige duinheiden. De nestplaats bevindt zich in 10 – 30 cm hoge pollen van begroeiingen of in kruidenrijke vegetatie. Enige boomgroei in de buurt heeft de boomleeuwerik nodig voor gebruik als zang- en uitkijkpost. Het foerageergebied is altijd een terreindeel met een poreuze, schraalbegroeide bodem die snel opdroogt en opwarmt. In heideterreinen kunnen brede zandpaden dienen als voedselbiotoop (Ministerie van LNV, 2008). Binnen Natura 2000-gebied Veluwe geldt, naast een doelstelling voor 2.400 broedparen, een behoudsdoelstelling voor zowel de omvang als de kwaliteit van het leefgebied van boomleeuwerik.

De directe omgeving van het plangebied vormt marginaal geschikt broedgebied voor boomleeuwerik door het besloten karakter en de aanwezigheid van dichte bosgebieden. In de omgeving is het dichtstbijzijnde bezette leefgebied van de boomleeuwerik het Cyriasche veld (open heidegebied) op ongeveer 1,4 kilometer afstand (Provincie Gelderland, 2017). In het plangebied bevinden zich bovendien al bestaande bronnen van verstoring als woningen langs de Haspel (deze blijven bestaan met het nieuwe bestemmingsplan), schuren en loodsen. Ook wordt het plangebied omgeven door wegen (Haspel aan de zuidzijde) en wandelpaden (Plaggenweg aan de noordzijde en de Koeweg aan de oostzijde). Daarnaast bevinden zich in de bosgebieden aan de zuid-, oost- en westzijde verspreid ook nog verschillende wandelpaden die door recreatieparken aan de Eendenparkweg en de Haspel (westelijk van het plangebied) gebruikt worden als uitloopegebied. Door de huidige

verstoringbronnen in en in de directe omgeving van het plangebied en de kenmerken van het omliggende gebied (bosgebied) wordt niet verwacht dat broed- en foerageergebied van boomleeuwerik aanwezig is in de omgeving van het plangebied. Dit wordt ondersteund door het ontbreken van bekende waarnemingen van deze soort in de directe omgeving (NDFF, 2023). Door de wijziging van het bestemmingsplan neemt het gebied waar sprake is van verstoring niet toe ten opzichte van de huidige situatie. Hierdoor leidt de bestemmingsplanwijziging niet tot een vermindering van het huidige aantal broedparen.

Omdat het instandhoudingsdoel van 2400 broedparen net (niet) gehaald wordt, is daarnaast van belang om na te gaan of het wijzigen van het bestemmingsplan een belemmering vormt voor het streven om het instandhoudingsdoel in de toekomst te behalen. In het Natura 2000 Beheerplan Veluwe (Provincie Gelderland, 2018) en het soortenherstelprogramma Natuurbeheer- en zoneringsmaatregelen voor zeven aangewezen vogelsoorten in Natura 2000-gebied Veluwe (Nijssen *et al.* 2018) is aangegeven dat geen specifieke maatregelen vereist zijn om te zorgen dat het instandhoudingsdoel van 2400 broedparen boomleeuwerik gehaald kan worden. Boomleeuwerik kan profiteren van de maatregelen die voor de andere aanwezige broedvogels in en rond stuifzandgebieden en heidegebieden worden genomen (o.a. zorgen voor voldoende rust en voldoende insecten). Deze maatregelen kunnen gerealiseerd worden in stuifzand- en heidegebieden als het Cyriasische veld. De bestemmingsplanwijziging leidt er niet toe dat deze maatregelen niet uitgevoerd kunnen worden en heeft geen negatieve invloed op de functionaliteit van deze herstelmaatregelen, aangezien heide- en stuifzandgebieden niet in of in de directe omgeving van het plangebied liggen. Significante negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoel van boomleeuwerik van Natura 2000-gebied Veluwe zijn op voorhand uitgesloten.

3.5.5 **Tapuit**

De broedbiotoop van de tapuit bestaat uit open, schaars begroeid, doorgaans zandig terrein met lage begroeiing afgewisseld met kale plekken. Belangrijk is dat er enige uitzichtmogelijkheden zijn zoals zand- en steenhopen, boomstronken en palen. De soort nestelt in holtes in de grond, vaak in konijnenholen, maar ook in steenhopen en onder takkenbossen of stobben. Voedsel zoekt de tapuit al lopend door 'rennen-pikken-rennen'. Voor deze foerageertechniek is open grond of een gebied met zeer lage vegetaties nodig (Ministerie van LNV, 2008). Binnen Natura 2000-gebied Veluwe geldt, naast een doelstelling voor 100 broedparen, een uitbreidingsdoelstelling voor zowel de omvang als de kwaliteit van het leefgebied van tapuit.

De directe omgeving van het plangebied vormt marginaal geschikt broedgebied voor tapuit door het besloten karakter en de aanwezigheid van dichte bosgebieden. In de omgeving is het dichtstbijzijnde bezette leefgebied van de tapuit het Beekhuizerzand (stuifzandgebied) op ongeveer 1,9 kilometer afstand (Provincie Gelderland, 2017). In het plangebied bevinden zich bovendien al bestaande bronnen van verstoring als woningen langs de Haspel (deze blijven bestaan met het nieuwe bestemmingsplan), schuren en loodsen. Ook wordt het plangebied omgeven door wegen (Haspel aan de zuidzijde) en wandelpaden (Plaggenweg aan de noordzijde en de Koeweg aan de oostzijde). Daarnaast bevinden zich in de bosgebieden aan de zuid-, oost- en westzijde verspreid ook nog verschillende wandelpaden die door recreatieparken aan de Eendenparkweg en de Haspel (westelijk van het plangebied) gebruikt worden als uitloophand. Door de huidige verstoringbronnen in en in de directe omgeving van het plangebied en de kenmerken van het omliggende gebied (bosgebied) wordt niet verwacht dat broed- en foerageergebied van tapuit aanwezig is in de omgeving van het plangebied. Dit wordt ondersteund door het ontbreken van bekende waarnemingen van deze soort in de directe omgeving (NDFF, 2023). Door de wijziging van het bestemmingsplan neemt het gebied

waar sprake is van verstoring niet toe ten opzichte van de huidige situatie. Hierdoor leidt de bestemmingsplanwijziging niet tot een vermindering van het huidige aantal broedparen.

Omdat het instandhoudingsdoel van 100 broedparen niet gehaald wordt, is daarnaast van belang om na te gaan of het wijzigen van het bestemmingsplan een belemmering vormt voor het streven om het instandhoudingsdoel in de toekomst te behalen. In het Natura 2000 Beheerplan Veluwe (Provincie Gelderland, 2018) en het soortenherstelprogramma Natuurbeheer- en zoneringsmaatregelen voor zeven aangewezen vogelsoorten in Natura 2000-gebied Veluwe (Nijssen *et al.* 2018) zijn maatregelen opgenomen die kunnen zorgen dat het instandhoudingsdoel van 100 broedparen tapuit gehaald kan worden. Deze maatregelen bestaan uit het herstel van bestaande stuifzandheiden en structuurrijkere heiden en herstel van de tapuit dient dan ook eerst via het herstel van voorge-noemde habitattypen te verlopen. Het gaat hier om het terugdringen van stikstofuitstoot, een afname van verstoring en herstel van de konijnenpopulatie in deze gebieden. Deze maatregelen moeten dus op de eerste plaats gerealiseerd worden in de desbetreffende habitattypen als het Beekhuizerzand en de Cyriaïsche veld op ruim 1,2 kilometer afstand van het plangebied. De bestemmingsplanwijziging leidt er niet toe dat deze maatregelen niet uitgevoerd kunnen worden en heeft geen negatieve invloed op de functionaliteit van deze herstelmaatregelen, aangezien deze habitattypen niet in of in de directe omgeving van het plangebied liggen. Significante negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoel van tapuit van Natura 2000-gebied Veluwe zijn op voorhand uitgesloten.

3.5.6 Overige broedvogelsoorten

In en de directe omgeving van het plangebied ontbreekt geschikt leefgebied voor ijsvogel en duinpieper op basis van de leefgebiedenkaarten in het Natura 2000-beheerplan Veluwe (Provincie Gelderland, 2017). Dit wordt ondersteund door het ontbreken van waarnemingen van ijsvogel of duinpieper in de omgeving (NDFF, 2023). Ook is geen uitbreiding/verbetering van leefgebied van ijsvogel en duinpieper gepland in het gebied binnen een zone van 250 meter van het plangebied (Provincie Gelderland, 2018). Negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelen van ijsvogel en duinpieper in Natura 2000-gebied Veluwe zijn op voorhand uitgesloten.

4. Natuurnetwerk Nederland

4.1 Inleiding

In de Provinciale Omgevingsvisie (2014) legt Gelderland de ruimtelijke bescherming van het Gelders Natuur Netwerk (GNN) vast. Het Natura 2000-gebied Veluwe is onderdeel van het GNN. Het GNN heeft een ruimtelijke bescherming waarbij aantasting niet, of alleen onder zeer bijzondere omstandigheden mogelijk is. Daarnaast is een Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgesteld. Deze bestaat uit gebieden rond het GNN en (ecologische) verbindingen tussen delen van het GNN. De GO biedt ruimte voor ontwikkeling van functies die passen in het landelijk gebied. Daarbij moet wel steeds een bijdrage worden geleverd aan natuur en landschapsdoelen (Provincie Gelderland, 2022).

Uit de Omgevingsverordening Gelderland is gebleken dat het plangebied is omringd door het Gelders Natuurnetwerk (GNN) aan de noord-, zuid- en oostzijde en aan de oostzijde voor een klein deel is gelegen binnen het GNN. Aan de zuidzijde grenst het plangebied aan een strook Groene Ontwikkelingszone (GO) (weg Haspel) (zie figuur 4.1).

Figuur 4.1 Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het NNN. Lichtgroen = Groene Ontwikkelingszone; donkergroen = Gelders Natuurnetwerk. Bron achtergrond: Provincie Gelderland.

Voor het NNN dient er altijd te worden nagegaan of er sprake kan zijn van een aantasting in het kader van een 'een goede ruimtelijke ordening' bij een toetsing aan de regels van het NNN. Goede ruimtelijke ordening houdt in dat naastgelegen functies elkaar niet (te veel) mogen hinderen. De wezenlijke kenmerken en waarden van het nabijgelegen NNN mogen daarbij niet worden aangetast.

4.2 Wezenlijke kenmerken en waarden

4.2.1 Algemeen

De wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN en GO betreffen de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen. Deze natuurdoelen zijn in de provincie Gelderland vastgelegd in de Bijlage Kernkwaliteiten GNN en GO en uitgewerkt voor verschillende deelgebieden. Daarnaast staan ook algemene kernkwaliteiten centraal zoals weergegeven in Kader 4.2 (punt 3).

Kader 4.2 Onderzoek kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk

1. Bij een nieuwe activiteit of ontwikkeling in het Gelders natuurnetwerk doet de initiatiefnemer onderzoek naar de te verwachten effecten van die activiteit of ontwikkeling op de kernkwaliteiten, oppervlakte en samenhang van het Gelders natuurnetwerk.
2. Bij het onderzoek worden in ieder geval betrokken de in het gebied aanwezige:
 - a. actuele en potentiële natuurwaarden;
 - b. bij of krachtens de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde soorten en soorten van nationale Rode lijsten; en
 - c. ecologische samenhang.
3. Voor zover de nieuwe activiteit of ontwikkeling daar effect op kan hebben, worden bij het onderzoek betrokken de in het gebied aanwezige: a. kwaliteit van lucht, water en bodem; b. mate van stilte, rust en duisternis; en c. landschappelijke, cultuurhistorische, geomorfologische en bodemkundige waarden, alsmede het reliëf.

In voorliggende situatie betreft het omliggend deelgebied Ermelo oost op de Veluwe. Binnen dit deelgebied zijn de volgende kernkwaliteiten van belang:

- Onderdeel van grootschalig aaneengesloten gebied van droge, voedselarme bossen, zandverstuivingen en heide
- Onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe
- Onderdeel van Natura 2000-gebied Veluwe met de bijbehorende habitats en soorten
- Groot wild: m.n. edelherten en wilde zwijnen
- Leefgebied das
- Leefgebied steenuil
- Grenst aan Grote Eenheid Natuur Beekhuizerzand, Hulshorsterzand en Hierdense beek (noord-oostelijk van N302)
- Enkele langgerekte ontginningsstroken nu vooral in gebruik voor recreatiebebouwing en instellingen
- Cultuurhistorische waarden van o.m. grafheuvels, oude ontginningen en boerderijen
- Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem en grondwaterreservoir
- Ecosysteemdiensten: recreatie, rust en drinkwater
- Houtproductie

Daarnaast zijn er ook ontwikkelingsdoelen vastgelegd. Deze zijn uitgesplitst voor het GNN en het GO.

4.2.2 Ontwikkelingsdoelen GNN

- Ontwikkeling oud bos en bosranden en overgangen naar heide en cultuurgrond
- Ontwikkeling biotopen voor reptielen
- Ontwikkeling leefgebieden voor groot wild
- Ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking bebouwing, N302, N303 en A28
- Ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen

4.2.3 **Ontwikkelingsdoelen GO**

- Ontwikkeling oud bos en bosranden en overgangen naar heide en cultuurgrond
- Ontwikkeling biotopen voor reptielen
- Ontwikkeling leefgebieden voor groot wild
- Ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking bebouwing, N302, N303 en A28
- Ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen

4.3 **Effectbeoordeling Gelders natuurnetwerk (GNN)**

4.3.1 **Effectbeoordeling kernkwaliteiten**

Grootschalig aaneengesloten gebied

Het stuk GNN dat binnen het plangebied valt, zal in het nieuwe bestemmingsplan niet worden aangepast. Ook zullen er geen nieuwe wegen worden aangelegd binnen het GNN. Door de al bestaande wegen en het behoud van het deel GNN binnen het plangebied zal er geen afbreuk worden gedaan aan grootschalig aaneengesloten gebied. Significante negatieve effecten voor kernkwaliteit grootschalig aaneengesloten gebied zijn op voorhand uitgesloten.

Nationaal landschap Veluwe

Het plangebied ligt in Nationaal landschap Veluwe (figuur 4.2). Een klein gedeelte van het plangebied is aangemerkt als GNN. Het resterende onderdeel is niet aangemerkt als GO, GNN en geen onderdeel van een van de deelgebieden toebehorend tot Nationaal landschap Veluwe en diens bijbehorende kernkwaliteiten (Provincie Gelderland, 2022). Significante negatieve effecten op de kernkwaliteiten van Nationaal landschap Veluwe zijn op voorhand uitgesloten.

Figuur 4.2 Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het nationaal landschap Veluwe (bruin).

Natura 2000-gebied

De oppervlakte van Natura 2000-gebied wordt niet verminderd door wijziging van het bestemmingsplan. Daarnaast is er geen sprake van significant negatieve gevolgen zoals beschreven in

hoofdstuk 3. Significant negatieve effecten op kernkwaliteit Natura 2000-gebieden zijn op voorhand uitgesloten.

Leefgebied das

Tijdens het onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (onderdeel soortbescherming) (Peeters & van der Sluis, 2023) is gebleken dat das voorkomt binnen het plangebied. Conclusie uit het onderzoek was dat er geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van das aan de orde is, omdat het plangebied geen belangrijke functie heeft voor de soort en in de omgeving vergelijkbaar leefgebied voorhanden en bereikbaar is. De bosstroken binnen het plangebied die vallen onder het GNN blijven daarnaast behouden en kunnen een vergelijkbare functie blijven vervullen voor das. Significant negatieve effecten voor de kernkwaliteit leefgebied das zijn op voorhand uitgesloten.

Leefgebied steenuil

Tijdens het onderzoek met betrekking tot het activiteitenplan zijn geen nesten van steenuil aangetroffen. In het plangebied is in 2019 wel eenmalig een steenuil waargenomen, maar tijdens het meest recente onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (onderdeel soortbescherming) (Peeters & van der Sluis, 2023) is gebleken dat steenuil niet broedt in het plangebied. De bosstroken binnen het plangebied die vallen onder het GNN blijven daarnaast behouden en hebben voor steenuil geen functie als foerageergebied of leefgebied. Significant negatieve effecten op kernkwaliteit leefgebied steenuil zijn op voorhand uitgesloten.

Overige kernkwaliteiten

De overige kernkwaliteiten (o.a. groot wild, grenst aan grote eenheid natuur, ontginningsstroken, cultuurhistorische waarden, ecosysteemdiensten en houtproductie) worden niet aangetast door de bestemmingsplanwijziging in het plangebied. De bosstroken binnen het plangebied die vallen onder het GNN blijven daarnaast behouden daardoor ook hun functie voor in de Wet natuurbescherming beschermde soorten en soorten van de Rode Lijst. Daarnaast heeft het nieuwe bestemmingsplan geen invloed op de kwaliteit van lucht, water en bodem of landschappelijke, cultuurhistorische, geomorfologische en bodemkundige waarden van het GNN. Significant negatieve effecten op overige kernkwaliteiten zijn op voorhand uitgesloten.

4.3.2 Oppervlakte

De bestaande bosstroken die vallen onder het GNN binnen het plangebied wordt niet aangepast en behouden de bestemming 'Groen' en 'Bos'. Hierdoor is geen sprake van afname van het oppervlak GNN. Door de aanleg van bos- en natuurstroken aan de noordkant van het plangebied ontstaat bovendien een bufferzone waardoor nieuwe woningen op grotere afstand van het GNN komen te liggen dan de huidige bebouwing, waardoor verstoring door geluid en licht geminimaliseerd wordt.

4.3.3 Samenhang

In de huidige situatie is door de aanwezigheid van niet of moeilijk passeerbare hekwerken sprake van beperking van dispersiemogelijkheden tussen de bosgebieden aan de noord- en zuidzijde van het plangebied. Door het aanbrengen van nieuwe, voor de meeste fauna passeerbare hekwerken en realisatie van groenstroken die de bosgebieden aan de noord- en zuidzijde van het plangebied verbinden, wordt de samenhang van GNN vergroot.

4.3.4 Conclusie

Doordat de bestaande bosstroken binnen het GNN worden ingepast en de bosstroken de bestemming 'Groen' en 'Bos' behouden, is geen sprake van aantasting van de kernkwaliteiten en het oppervlak van het GNN. Door de gekozen inrichting van het plangebied met aangepaste, voor fauna

passeerbare hekwerken, een bufferzone aan de noordzijde van het plangebied om verstoring door licht en geluid te minimaliseren en aanleg/ behoud van bos- en natuurstroken in het plangebied die bosgebieden aan de noord- en zuidzijde met elkaar verbinden, zorgt de bestemmingsplanwijziging voor versterking van de kernkwaliteiten en samenhang van het GNN. Verdere procedures ten aanzien van het GNN op grond van de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland zoals het opstellen van een “Nee, tenzij-toets” zijn niet aan de orde.

4.4 Effectbeoordeling Groene ontwikkelingszone (GO)

Het plangebied ligt niet in de GO en doet daarom geen afbreuk aan de ontwikkelingsdoelen van de GO. Wel grenst het plangebied aan de zuidzijde aan de GO (figuur 4.1). Deze strook is een bestaande asfaltweg (de Haspel). De weg zal als gevolg van de plannen niet worden aangepast. Aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden – gevat in de kernkwaliteiten en de ontwikkelingsdoelen van het GO – is op voorhand uitgesloten.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Adrichem, M.H.C. van, Haarsma, A.-J. & Limpens, H.J.G.A. (2022). Concrete gebiedsdoelstelling en aanbevolen maatregelen voor de meervleermuis in Natura 2000-gebied Veluwe. Rapport 2022.02. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Krijgsveld, K.L., Klaassen, B. & Winden, J. van der (2022). Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoringsevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 2 Soortbesprekingen. Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- Ministerie van Economische Zaken (2014a). Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Veluwe. PDN/2014-057.
- Ministerie van Economische Zaken (2014b). Leeswijzer Natura 2000 profielen. Geheel herziene versie september 2014. Ten behoeve van de profielen behorende bij de aanwezigheid van de Natura 2000-gebieden in de EEZ.
- Ministerie van Landbouw, natuur en Voedselkwaliteit (2008). Profieldocumenten Natura 2000.
- S.A.M. Peeters & M. van der Sluis (2022). Activiteitenplan herontwikkeling Haspelstrook Ermelo. Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet natuurbescherming, onderdeel soorten. Rapport 22-207. Ecogroen bv, Arnhem.
- Provincie Gelderland. Bijlage kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groen ontwikkelingszone.
- Provincie Gelderland (2014). Provinciale omgevingsvisie.
- Provincie Gelderland (2017). Bijlagen Beheerplan Natura 2000 Veluwe (057).
- Provincie Gelderland (2018). Beheerplan Natura 2000 Veluwe (057).
- Provincie Gelderland (2022a). Geconsolideerde omgevingsverordening Gelderland februari 2022.
- Provincie Gelderland (2022b). Bijlage (bij de omgevingsverordening) kernkwaliteiten van de Nationale Landschappen in Gelderland.
- RHO adviseurs (2023). Stikstofonderzoek Haspel 99 – 127 Ermelo.
- Sierdsema, H., J. van Diermen, B. Aarts, L. van den Bremer en A. van Kleunen (2008). Factsheets van broedvogels in de Natura 2000-gebieden van Gelderland. SOVON onderzoeksrapport 2008/14. SOVON, Beek-Ubbergen.
- Sierdsma, H. (2015). Toelichting abundatiekaart en aantalsschatting Zwarte Specht Veluwe. Sovon Vogelonderzoek Nederland, juni 2015
- Vogelbescherming (2023). Natuurkalender broedvogels. <https://www.vogelbescherming.nl/docs/2840f8f0-79aa-4bb8-956e-53476e87bf7b.pdf>.

Internet

Geoportaal.gelderland.nl (website met kaarten over provincie Gelderland)

NDFF (<https://ndff-ecogrid.nl/>) Geraadpleegd in september 2023.

SOVON.nl (Website met informatie over vogels)

Gldanders.planoview.nl (omgevingsvisie Gelderland)

Bijlagen

Bijlage 1

Bestemmingsplankaart

- Plangebied**
- Plangrens
- Enkelbepalingen**
- B
 - Bos
 - Groen
 - Natuur
 - Tuin
 - Verkeer - Verrijdbaar
 - Wonen
- Functieaanduidingen**
- spat
 - specifieke vorm van bedrijf - in pande houthouderij
 - specifieke vorm van bos - grondwal
 - specifieke vorm van groen - dijkwal
 - specifieke vorm van wonen - paardenbak
- Bouwvlakken**
- Bouwvlak
- Maatvoeringen**
- maximum aantal wooneenheden
 - maximum bebouwingspercentage (%)
 - maximum godfroegte (m)
 - maximum bouwroegte (m)

GEMEENTE ERMELO
Haspel 99-129

bestemmingsplan

PROJECT	2021/1638	Verstelid	
FORMAAT	A0	Ontwerp	14-12-2022
SCHAAL	1:1000	Voorontwerp	
KAART	1/1	Concept	11-10-2022
DETEKING	1:1		
CON	NL.IMRO.0233.BPHaspelPlan01-0301		

RHO ADVISEURS